

EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO

Bryssel, 23. marraskuuta 2001 (30.11)
(OR. en)

14263/01

SOC 478
EDUC 144
ECOFIN 347

RAPORTTI

Lähettiläjä:	Työllisyyskomitea
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea (Coreper I) / Neuvosto
Kom:n tied. nro:	10307/01 SOC 255 EDUC 91 ECOFIN 179
Asia:	Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle - Työllisyys- ja sosiaalipolitiikka: investoiminen laatuun = Työn laatua koskevat indikaattorit • Työllisyyskomitean raportti

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena työllisyyskomitean raportti edellä mainitusta aiheesta.

TYÖLLISYYSKOMITEAN RAPORTTI

TYÖN LAATUA KOSKEVAT INDIKAATTORIT

Eurooppa-neuvoston sekä Liègeissä 6.–7. heinäkuuta epäviralliseen kokoukseen kokoontuneiden työllisyysministerien pyynnöstä sekä laatuun investoimisesta annetun komission tiedonannon pohjalta komitea antaa työn laadun indikaattoreita koskevan raporttinsa neuvoston käsiteltäväksi. Komitea on keskustellut asiasta kolmessa kokouksessa ja hyödyntänyt indikaattoreita käsittelevän työryhmänsä tehokasta ja perusteellista työtä.

Tämän raportin liitteessä lueteltujen työn laadun kymmenen eri ulottuvuuden puitteissa komitea suosittelee kahdeksaa avainindikaattoria sekä näiden täydentämistä 23 konteksti-indikaattorilla, jotka myös esitellään liitteessä. Nämä indikaattorit perustuvat olemassa olevaan, luotettavaan ja vertailukelpoiseen tietoon. Komitea on myös määritellyt joukon mahdollisia uusia konteksti-indikaattoreita, joita on kuitenkin vielä kehitettävä. Komitea on suunnitellut ryhtyvänsä tähän työhön ensi vuoden alussa.

Komitea korostaa, että työn laadun moniulotteisuuden vuoksi suositeltuja indikaattoreita on arvioitava kokonaisuutena. Näitä suositeltuja avain- ja konteksti-indikaattoreita laatiessaan komitea on noudattanut heinäkuussa antamassaan työn laatua koskevassa lausunnossa esitettyä periaatetta, jonka mukaan indikaattorien olisi mahdollisuuksien mukaan oltava selkeitä, yksiselitteisiä ja vertailukelpoisia kaikissa jäsenvaltioissa ja niissä olisi käytettävä ajan tasalla olevia tietolähteitä.

Komitea on noudattanut seuraavia avain- ja konteksti-indikaattorien määritelmiä:

- Avainindikaattoreita käytetään mittaamaan työllisyysstrategian edellyttämää edistymistä, ja ne olisi tästä syystä kytkettävä työllisyyden suuntaviivoissa asetettuihin tavoitteisiin. Indikaattorien olisi oltava merkityksellisiä siinä mielessä, että edistyminen tai taantuminen suhteessa kyseisiin tavoitteisiin olisi käytävä ilmi indikaattorien kehityssuunnasta.
- Konteksti-indikaattoreita käytetään tukena analysoitaessa työllisyyttä koskevia kansallisia toimintasuunnitelmia yhteisessä työllisyysraportissa suhteuttamalla niiden avulla jäsenvaltioiden politiikkaa ja saavutuksia.

Komitean mielestä sen tähän mennessä tekemän työn pohjalta on selvää, että indikaattorien määrittely on oltava kehittyvä prosessi, johon olisi kuuluttava sekä jo aiemmin määriteltyjen indikaattorien uudelleentarkastelua että soveltuvien lisäindikaattorien etsintää ottaen erityisesti huomioon tavoitteiden kehittyminen ja tiedon saatavuus. Komitea aikoo tästä syystä jatkaa tämän asiakokonaisuuden käsittelyä sekä erityisesti avainindikaattorien määrittelyä erityisesti niiden ulottuvuuksien kohdalla, joille sellaisia ei vielä ole pystytty ehdottamaan. Komitea panee merkille, että vuoden 2002 työllisyyden suuntaviivoissa tehdään selväksi, että nämä kymmenen työn laatua koskevaa ulottuvuutta ovat alueita, joita on syytä pohtia muun muassa työn laadun säilyttämiseksi ja parantamiseksi.

Keskustellessaan vuoden 2002 työllisyyttä koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien rakenteesta helmikuussa 2002 pidettävässä seuraavassa kokouksessaan, komitea aikoo pohtia sitä, miten näitä indikaattoreita olisi käytettävä.

Komitea haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin työn laatua koskevista ulottuvuuksista tehtyihin päätelmiin.

Ensinnäkin itse työn laadun osalta komitea havaitsi siihen sisältyvän erityisen monitahoisia kysymyksiä, jotka olisi ratkaistava. Komitea kuitenkin päätyi siihen, että käytännöllisin lähestymistapa on avainindikaattori, joka mittaa siirtymistä ei-työllisyyden ja työllisyyden välillä sekä työelämän sisällä palkkatason mukaan. Komitea uskoo, että tätä siirtymistä voidaan parhaiten mitata liitteen alussa olevalla indikaattorin 1 taulukolla. Komitea on kuitenkin pannut merkille, että ainoa käytettävissä oleva EU:n laajuinen tietolähde (Euroopan yhteisön kotitaloustutkimus) antaa tiedot vuodesta 2000 vasta joulukuussa 2002, eikä se kata kaikkia jäsenvaltioita (tällä hetkellä Ruotsi ja Luxemburg eivät ole mukana). Tilastolähdekysymystä on vielä käsiteltävä, ja lisäksi olisi harkittava soveltuvien kansallisten tilastojen käyttämistä. Komitea suosittelee, että tämän siirtymätaulukon täydennyksenä käytetään toista taulukkoa (liitteessä indikaattorin 2 kohdalla), joka mittaa siirtymistä ei-työllisyyden ja työllisyyden välillä sekä työelämän sisällä sopimustyyppin mukaan, sekä työtyytyväisyyttä mittaavaa konteksti-indikaattoria.

Toiseksi ammattitaidon, elinikäisen oppimisen ja urakehityksen ulottuvuudelle komitea suosittelee avainindikaattoria, jolla mitataan koulutukseen osallistuvien prosenttiosuutta työikäisestä väestöstä ja jota täydennetään kolmella konteksti-indikaattorilla.

Kolmanneksi komitea suosittelee sukupuolten tasa-arvoon avainindikaattoria, jolla mitataan sukupuolten välisiä palkkaeroja (naisten tuntiansioiden suhde miesten ansioihin yli 15 tuntia palkkatyössä olevien osalta). Komitea haluaa huomauttaa, että tällä hetkellä saatavilla olevien tietojen pohjalta tällä indikaattorilla voidaan mitata vain nettopalkkaa. Kunhan tiedot saadaan, indikaattorin pitäisi kattaa myös bruttopalkka. Komitea panee merkille Pekingin seurantatyöskentelyn ja suosittelee, että samoja alueita käsittävien indikaattorien olisi mahdollisuuksien mukaan oltava yhteensopivia.

Neljänneksi terveyden ja turvallisuuden alueelle komitea suosittelee työtapaturmia (esiintymisasteen kehitys määriteltynä työtapaturmien määränä 100 000 työssäkäyvää kohti) koskevaa avainindikaattoria. Komitea suosittelee, että olisi kehitettävä yhdistelmäindikaattori, joka mittaisi sekä työtapaturmia että ammattitautoja, myös stressin aiheuttamia. Jatkokäsittelyssä on otettava huomioon myös asianmukaiset kansalliset tilastot.

Viidenneksi joustavuuden ja turvallisuuden osalta komitea suosittelee avainindikaattoria, jolla mitataan vapaaehtoisesti tai tahtomattaan osa-aikaisesti ja määräaikaisin sopimuksin työskentelevien työntekijöiden lukumäärää suhteessa työntekijöiden kokonaismäärään. Tähän olisi liitettävä tiedot siitä, missä määrin nämä työntekijät saavat yhteismitalliset ja vastaavat oikeudet sosiaaliseen ja oikeudelliseen suojeluun kuin kokoaikaiset ja pysyvässä työsuhteessa olevat työntekijät.

Kuudenneksi komitea suosittelee työmarkkinoille pääsyä ja integroitumista käsittelevän ulottuvuuden avainindikaattoriksi indikaattoria, jolla mitataan siirtymistä työllisyyden, työttömyyden ja työvoimaan kuulumattomuuden välillä. Komitea uskoo, että paras tapa mitata tätä siirtymistä on liitteessä oleva indikaattorin 16 taulukko. Komitea suosittelee, että tätä siirtymätaulukkoa täydennetään toisella taulukolla (liitteessä indikaattorin 17 kohdalla), jossa mitataan työttömien siirtymistä työelämään ja koulutukseen, sekä joukolla muita konteksti-indikaattoreita.

Työn organisointia sekä työn ja yksityiselämän tasapainoa käsittelevän seitsemännen ulottuvuuden avainindikaattoriksi komitea suosittelee indikaattoria, joka mittaa niiden 20–50 vuotiaiden henkilöiden, joilla on 0–6-vuotiaita lapsia, ja muiden samaan ikäryhmään kuuluvien henkilöiden työllisyysasteiden absoluuttista eroa sukupuolen mukaan sekä kahta konteksti-indikaattoria. Komitea aikoo edelleen käsitellä indikaattoreita, jotka koskevat joustavia työaikajärjestelyjä sekä muiden huollettavien kuin lasten hoitoa.

Kahdeksanneksi työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun ja työntekijöiden osallistumisen osalta komitea on tietoinen siitä, että jäsenvaltioiden erilaiset järjestelyt ja käytännöt vaikeuttavat avainindikaattorien määrittelyä. Sen mielestä paras lähestymistapa saattaisi olla se, että määritellään valikoima tai luettelo indikaattoreita, joilla mitataan henkilöstöedustusta ja osallistumista. Komitea aikoo pikapuoliin jatkaa tähän ulottuvuuteen mahdollisesti soveltuvien indikaattorien tarkastelua muun muassa liitteessä lueteltujen esimerkkien perusteella.

Yhdeksännen, monimuotoisuutta ja syrjimättömyyttä käsittelevän ulottuvuuden osalta komitea myöntää, että on vaikeaa saada tietoja erityisesti avainindikaattoria varten, ja suosittelee siksi kolmea konteksti-indikaattoria. Ensimmäinen niistä koskee 55–64-vuotiaiden työllisyysaste-eroja ja toinen etnisten vähemmistöjen ja maahanmuuttajien työllisyys- ja työttömyysasteiden eroja suhteessa kokonaisasteisiin ja ottaen huomioon alemman ja korkean pätevyystason välisen erottelun. Kolmas konteksti-indikaattori mittaa vajaakuntoisten työllisyys- ja työttömyysasteita suhteessa kokonaisasteisiin ja ottaen huomioon alemman ja korkean pätevyystason välisen erottelun.

Kymmenenneksi yleistä työsuoritusta koskevaksi indikaattoriksi komitea suosittelee avainindikaattoria, jolla mitataan työn tuottavuuden kasvua siten, että lasketaan prosentuaalinen muutos työllisen väestön henkeä ja tehtyä työtuntia kohti lasketun BKT:n tasossa, sekä kahta konteksti-indikaattoria.

* * *

Täydellinen luettelo avain- ja konteksti-indikaattoreista esitetään liitteessä.

SUOSITELLUT TYÖN LAATUA KOSKEVAT INDIKAATTORIT

1. TYÖN SISÄINEN LAATU

SUOSITELLUT KONTEKSTI-INDIKAATTORIT

SUOSITELTU AVAININDIKAATTORI

2. Siirtyminen ei-työllisyyden ja työllisyyden välillä sekä työelämän sisällä sopimustyyppin mukaan (lähde: ECHP)

(lähde: Euroopan yhteisön kotitaloustutkimus - ECHP).

Asema ajankohtana t	1. desiiili	2. desiiili	3. desiiili	4.-10. desiiili	Ei-työlliset ¹	Yhteensä
Asema (t-l)						
1. desiiili						100
2. desiiili						100
3. desiiili						100
4.-10. desiiili						100
Ei-työlliset						100

Tilanne ajankohtana t	Pysyvä sopimus	Määrä-aikainen sopimus	Ei-työlliset	Yhteensä
Tilanne (t-l)				
Pysyvä sopimus				100
Määräaikainen sopimus				100
Ei-työlliset				100

3. Tyytyväisyys työtehtäviin nykyisessä työpaikassa (lähde: ECHP).

¹ Ei-työlliset kattavat sekä työttömät että työvoimaan kuulumattomat.

2. AMMATTITAITO, ELINIKÄINEN OPPIMINEN JA URAKEHITYS

4. Koulutukseen osallistuvien prosentuaalinen osuus työikäisestä väestöstä (lähde: Yhteisön työvoimatutkimus – LFS).²

5. Koulutukseen osallistuvien prosentuaalinen osuus työikäisestä väestöstä sukupuolen, ikäryhmän (25–34-, 35–44-, 45–54-, 55–64- ja 25–64-vuotiaat), työllisyysaseman sekä koulutustason mukaan (lähde: LFS).

6. Työhön liittyvään koulutukseen osallistuvien prosentuaalinen osuus työvoimasta sukupuolen, ikäryhmien sekä taloudellisen toiminnan mukaan (lähde: ammatillisen jatkokoulutuksen tutkimus - CVTS).

7. Niiden henkilöiden osuus työvoimasta, jotka käyttävät työtarkoituksiin tietokonetta kotona ja/tai työpaikalla ja a) jotka ovat b) eivät ole saaneet työhön liittyvää tietokonekoulutusta (lähde: Eurobarometri-tutkimus tieto- ja viestintätekniikasta ja työllisyydestä, marraskuu 2000).

3. SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

8. Naisten tuntiansioiden suhde miesten ansioihin yli 15 tuntia palkkatyössä olevien osalta (lähde: ECHP).

9. Naisten tuntiansioiden suhde miesten ansioihin yli 15 tuntia palkkatyössä olevien osalta alan, ammatin ja iän mukaan (lähde: ECHP)

Johtoasemassa olevien naisten osuus työssäkäyvistä naisista suhteessa miesten vastaavaan osuuteen.

10. Naisten ja miesten työllisyysasteen erot (lähde: LFS).

² Käsittää perustason koulutuksen sekä ammatillisen jatkokoulutuksen mutta ei vapaa-ajan koulutusta.

11. Naisten ja miesten työttömyysasteen erot (lähde: Eurostat – harmonised series on unemployment).

12. Sukupuolen mukainen jakautuminen toimialakohtaisesti: Naisten ja miesten keskimääräinen kansallinen osuus kunkin alan työllisyydestä. Erot lasketaan yhteen, jotta saadaan sukupuolten epätasapainoa kuvaava kokonaisluku. Luku annetaan suhteessa kokonaistyöllisyyteen. (lähde: LFS).

13. Sukupuolen mukainen jakautuminen ammateittain: Naisten ja miesten keskimääräinen kansallinen osuus kunkin ammatin työllisyydestä. Erot lasketaan yhteen, jotta saadaan sukupuolten epätasapainoa kuvaava kokonaisluku. Luku annetaan suhteessa kokonaistyöllisyyteen. (lähde: LFS).

14. Esiintymisasteen kehittyminen määriteltynä työtaturmien määränä 100 000 työssäkäyvää kohti (lähde: Euroopan työtaturmatilastot – ESAW).

4. TYÖTERVEYS JA -TURVALLISUUS

Ammattitaudit uudet riskit, esim. jatkuva paine huomioon ottaen.

Stressille altistuvien työntekijöiden prosentuaalinen osuus.

5. JOUSTAVUUS JA TURVALLISUUS

15. Vapaaehtoisesti tai tahtomattaan osallaisesti työskentelevien prosentuaalinen osuus työntekijöiden kokonaismäärästä ja vapaaehtoisesti tai tahtomattaan määräaikaisessa työsuhteessa olevien prosentuaalinen osuus työntekijöiden kokonaismäärästä (lähde: LFS).

Tähän olisi liitettävä tiedot siitä, missä määrin osallaisilla ja määräaikaisessa työsuhteessa olevilla työntekijöillä on yhteismitalliset ja vastaavat oikeudet sosiaaliseen ja oikeudelliseen suojeluun kuin kokoaikaisilla ja pysyvässä työsuhteessa olevilla työntekijöillä.

Yhdistelmäindikaattori sosiaalisen suojelun kattavuudesta: oikeus työttömyysetuuteen, vanhuuseläkkeeseen ja sairausvakuutukseen.

6. PÄÄSY JA INTEGROITUMINEN TYÖMARKKINOILLE

SUOSITELTU AVAININDIKAATTORI

16. Siirtyminen työllisyyden, työttömyyden ja työvoimaan kuulumattomuuden välillä (lähde: LFS).

Asema ajankohtana t	Työllinen	Työtön	Työ-voimaan kuuluma- ton	Yhteensä
Asema ajankohtana (t-1)				
Työllinen				100
Työtön				100
Työvoimaan kuulumaton				100

SUOSITELLUT KONTEKSTLIINDIKAATTORIT

17. Työttömiä siirtyminen työllisiksi ja koulutukseen (lähde: LFS).

Asema ajankohtana t	Koulutuksessa	Ei-työllinen	Työllinen	Yhteensä (t-1)
Asema ajankohtana (t-1)				
Koulutuksessa				
Ei-työllinen				
Työllinen				
Yhteensä (t)				

18. Kokonaistyöllisyysaste (lähde: LFS).

19. Työllisyysaste karkean ikäryhmäjaon ja saavutetun koulutusasteen mukaan (lähde: LFS).

20. Pitkäaikaistyöttömyyden kokonaisaste sukupuolen mukaan (lähde: Eurostat harmonised series u/e).

21. Alemman toisen asteen (ISCED 2) tai sitä alemman tutkinnon suorittaneiden ja tällä hetkellä yleissivistävään tai ammatilliseen koulutukseen osallistumattomien 18–24-vuotiaiden prosenttiosuus kaikista 18–24-vuotiaista sukupuolen ja työllisyysasteen mukaan (lähde: LFS).

22. Nuorisotyöttömyysaste: 15–24-vuotiaiden työttömiä prosenttiosuus kaikista 15–24-vuotiaista (lähde: Eurostat harmonised series u/e).

23. Lapsettomien ja 0–6-vuotiaiden lasten vanhempien työllisyysasteiden ero absoluuttisina lukuina sukupuolen mukaan (20–50-vuotiaat) (lähde: LFS).

7. TYÖN ORGANISOINTI SEKÄ TYÖ- JA YKSITYISELÄMÄN VÄLINEN TASAPAINO

24. Hoidossa (muualla kuin kotona) olevien lasten osuus kaikista saman ikäryhmän lapsista; eritelty seuraavien ryhmien mukaan: ennen vapaaehtoista esiopetusta, vapaaehtoisen tai vastaavan esiopetuksen aikana ja pakollisessa perusopetuksessa (lähde: kansalliset lähteet – tällä hetkellä kyseisellä indikaattorilla voidaan mitata vain kehityssuuntia kussakin jäsenvaltiossa).

On kehitettävä vielä muiden huolettavien kuin lasten hoitoa koskeva indikaattori.

On kehitettävä vielä joustavia työjärjestelyjä koskeva indikaattori erityisesti työaikajärjestelyjen osalta.

25. Niiden työntekijöiden, jotka ovat lähteneet viimeisimmästä työpaikastaan perhevelvollisuuksien takia tai koulutukseen liittyvistä syistä viimeisten 12 kuukauden aikana ja jotka palaavat myöhemmin työhön, mutta eivät ole tällä hetkellä työmarkkinoiden käytettävissä (samoista syistä, joista lähtivät viimeisimmästä työpaikastaan), prosenttiosuus kaikista työntekijöistä sukupuolen mukaan (lähde: LFS).

8. TYÖMARKKINAOSAPUOLTEN VUOROPUHELU JA TYÖNTEKIJÖIDEN OSALLISTUMINEN

Jäsenvaltioiden järjestelmissä, käytännöissä ja perinteissä on suuria eroja, ja komitea uskoo, että paras lähestymistapa on määrittää joukko indikaattoreita, ja ehdottaa muun muassa seuraavien mahdollisuuksien pikaista tutkimista:

- henkilöstöedustuksen ja työntekijöiden osallistumisen mittaaminen,
- työehtosopimusten piiriin kuuluvien työntekijöiden prosenttiosuus,
- työriitoihin kuluneiden työpäivien määrän kehitys 1000 työntekijää kohti talouden toiminta-alan mukaan (NACE), joka mittaa kehityssuuntaa kussakin jäsenvaltiossa,
- sellaisten työntekijöiden osuus, joilla on tunnustettu henkilöstöedustus,
- yritysneuvostojen ja muiden edustuksen muotojen kattavuus ja
- ammattijärjestötiheys.

9. MONIMUOTOISUUS JA SYRJIMÄTTÖMYYS

26. Erot 55–64-vuotiaiden työllisyysasteissa (lähde: LFS).

27. Erot etnisten vähemmistöjen ja siirtolaisten työllisyys- ja työttömyysasteissa suhteessa kokonaisasteisiin ottaen huomioon erottelu alemman ja korkean pätevyytason välillä. (lähde: ajankohtaiset kansalliset lähteet).

On vielä jatkettava työtä näitä indikaattoreita varten tarvittavien tietojen parantamiseksi ja laajentamiseksi niin, että ne sisältävät palkkaeron ja kattavat muut työmarkkinoilla epäedullisessa asemassa olevat ryhmät.

28. Erot vajaakuntoisten työllisyys- ja työttömyysasteissa suhteessa kokonaisasteisiin ottaen huomioon erottelu alemman ja korkean pätevyystason välillä. (lähde: ajankohtaiset kansalliset lähteet).

10. YLEINEN TYÖSUORITUS

30. Kokonaisvuosituotanto jaettuna työssä olevan väestön ja tehtyjen työtuntien määrällä (lähde: Eurostat, DG ECFIN, OECD (työaika)).

31. Niiden henkilöiden prosentuaalinen osuus työikäisestä väestöstä, joilla on vähintään keskiasteen koulutus (ISCED taso 3), sukupuolen, iän (ikäryhmät 25-34-, 35-44-, 45-54-, 55-64- ja 25-64-vuotiaat) ja työllisyysaseman mukaan (lähde: LFS).

29. Työn tuottavuuden kasvu mitattuna työllisen väestön henkeä ja tehtyä työtuntia kohti lasketun bruttokansantuotteen tason prosentuaalisina muutoksina (lähde: Eurostat, DG ECFIN).